

Täysistunto

Maanantai 30.11.2020 klo 14.01—18.34

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta ja varhaiskasvatustilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 149/2020 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 11/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 11/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Valiokunnan puheenjohtaja Risikko.

Keskustelu

16.18 **Paula Risikko kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan tässä on hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta ja varhaiskasvatustilain muuttamisesta. Hallituksen esityksessä ehdotetun kokeilun tarkoituksena on saada näyttöön perustuvaa tietoa lasten oppimisen ja esiopetuksen kehittämiseksi. Kokeilun on tarkoitus antaa tietoa kaksivuotisen esiopetuksen valtakunnallista toimeenpanoa koskevaa päätöksentekoa, eli esiopetuksen laajentamista koko viisivuotiaiden ikäluokkaa koskevaksi, varten.

Hallituksen esityksen mukaan kokeilun tavoitteena on vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa muun muassa lisäämällä viisivuotiaiden lasten osallistumista suunnitelmalliseen kasvatustilain ja opetustoimintaan, kehittää esiopetuksen laatua ja vaikuttavuutta, selvittää esi- ja alkuopetuksen välisiä jatkumia, perheiden palveluvalintoja ja kuntien toimintakäytäntöjä sekä saada tietoa kaksivuotisen esiopetuksen vaikutuksista lasten kehitys- ja oppimis- edellytyksiin, sosiaalisiin taitoihin ja terveen itsetunnon muodostumiseen.

Sivistysvaliokunta suhtautuu myönteisesti pyrkimykseen laajentaa esiopetusta kaksivuotiseksi ja pitää ehdotettua kokeilua tärkeänä vaiheena tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

Varhaiskasvatuksessa on Suomessa vuonna 2018 ollut noin 74 prosenttia väestön 1—6-vuotiaista lapsista. Viisivuotiaista lapsista 88,6 prosenttia on osallistunut varhaiskasvatukseen. Suomessa lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen on selvästi pienempi kuin muissa Pohjoismaissa ja useimmissa OECD-maissa. Osallistumisaste nousee kuitenkin merkittävästi, kun lapsi tulee esiopetusikänsä, sillä esiopetuksessa on noin 99 prosenttia kuusivuotiaiden ikäluokasta.

Sivistysvaliokunta kannattaa toimia, joilla osallistumisastetta varhaiskasvatukseen voidaan nostaa nykyisestä. Varhaisella varhaiskasvatuksen aloittamisella on esimerkiksi tutkitusti myönteisiä vaikutuksia lasten oppimistuloksiin ensimmäisillä koululuokilla. Sivistys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 154/2020 vp

tysvaliokunta pitää tärkeänä, että kokeilu voi osaltaan edistää siirtymistä kohti yhtenäisempää oppimisen polkua ja että kokeilun yhteydessä kootaan korkeatasoista tutkimustietoa ja kokemustietoa hyvistä käytännöistä esi- ja alkuopetuksen kehittämistyöhön.

Kokeilussa tullaan ottamaan huomioon lasten kokopäiväisen hoivan ja huolenpidon tarve. Huoltajien osa-aikainen työ ja työskentely eri kellonaikoina sekä lasten asuminen vuoroin eri vanhempien luona on varsin yleistä. Tämä tuo haasteita esiopetuksen järjestämiselle. Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että kokeiluun liittyvä tutkimus tuo tietoa myöskin näistä esiopetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista.

Tavoitteena on, että kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun osallistuu noin 10 000 lasta. Kokeilu on osa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatua ja tasa-arvoa parantavaa Oikeus oppia -kehittämishjelmaa, ja siihen on varattu rahoitusta yhteensä 30 miljoonaa euroa. Kokeilusta kunnille aiheutuvat kulut korvataan kokonaisuudessaan.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi varhaiskasvatustieteen muuttamista koskien varhaiskasvatuksen tietovarannon teknisten luovutustapojen moninaistamista. Useimmat luovutustavat sujuvoittaisivat kokeiluun liittyvää otanta-, seuranta-, arviointi- ja tutkimustyötä.

Sivistysvaliokunta kannattaa tätä ehdotusta. Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Pääministeri Sipilän hallitus on aikoinaan käynnistänyt elokuun alusta 2018 kokeilun viisivuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta. Kokeilun tavoitteena on ollut nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta ja siten edistää koulutuksellista tasa-arvoa. Kokeilun on alun perin pitänyt kestää vuoden, mutta hallitus on päättänyt jatkaa kokeilua vielä toiselle kokeilukaudelle, ja pääministeri Marinin hallitus on päättänyt jatkaa kokeilua vielä kolmannelle kaudelle eli elokuusta 2020 heinäkuun 2021 loppuun.

Kokeilusta tehty ensimmäinen arviointiraportti on julkaistu 2019 syksyllä. Selvityksen mukaan lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen on noussut kokeilun myötä. Kokeilukunnissa palveluohjaus on tehostunut ja palveluohjaukseen on kehitetty uusia työmuotoja. Huoltajien kokemukset kokeilusta ovat olleet niin ikään positiivisia.

Valiokunta toteaa, että selvityksen mukaan varhaiskasvatuksen maksuttomuus ei kuitenkaan yksinään riitä kannustimeksi osallistumisasteen nostamiseen, jos huoltajat kokevat tyytymättömyyttä varhaiskasvatuksen laatuun, esimerkiksi jos lapsiryhmät koetaan liian suuriksi tai henkilökunnassa on suurta vaihtuvuutta. Tämän vuoksi on tärkeää panostaa varhaiskasvatuksessa nimenomaan laadun kehittämiseen.

Me käsittelemme täällä mietinnössä myöskin perustuslakivaliokunnan lausuntoa, jonka siis saimme, ja olemme sen ottaneet huomioon säädösmuutostarpeissa. Me käsittelemme kokeiluun osallistumista seikkaperäisesti ja kirjoitamme myös esiopetuksen sisällöstä. Pyydän kiinnittämään huomiota seuraavaan kappaleeseen:

”Valiokunta pitää hyvänä, että kokeilua varten laaditaan omat opetussuunnitelman perusteet ja paikalliset opetussuunnitelmat. Niissä tulee korostua 4—5-vuotiaille soveltuvan pedagogiikan vaatimukset sekä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen väliset siirtymät ja jatkumot. Esimerkiksi leikin merkitys oppimiselle korostuu esiopetuksessa.”

Me otamme kantaa myös kolmiportaiseen tukeen, sillä kokeilun myötä 4—5-vuotiaat lapset tulevat perusopetuslain mukaisen kolmiportaisen tuen piiriin. Valiokunta toteaa, että kokeiluun sovelletaan kolmiportaisen tuen osalta samoja säännöksiä kuin yksivuotiseen esiopetukseen. Tuen järjestäminen täsmentyy sekä yksivuotisessa esiopetuksessa että ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 154/2020 vp

keilussa tarkoituksenmukaisella tavalla opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisissa opetussuunnitelmissa. Kokeilun aikana on kiinnitettävä erityistä huomiota nuorimmille tarjottavan tehostuvan tuen palvelujen riittävyyteen ja oikea-aikaisuuteen sekä kokeilun aikana ilmeneviin tuen sääntelyn kehittämistarpeisiin.

Me otamme tässä mietinnössä kantaa myös opettajien kelpoisuuteen, ja sitten me aika paljon puhuimme tuosta kokeilusta annettavista tiedoista, eli juuri siitä, että informoitaisiin huoltajia kokeilusta samassa yhteydessä kuin heille ilmoitetaan kuulumisesta koeryhmään ja mahdollisuudesta hakea lapselle paikkaa kaksivuotiseen esiopetukseen. Myös muut huoltajat kuin kokeilussa olevat huoltajat tarvitsevat riittävästi tietoa siitä, mistä tässä on kysymys ja miksi juuri heidän lapsensa ei mahdollisesti ole mukana siinä.

Me kiinnitimme huomiota myös lapsivaikutusten arviointiin, koska nyt kun tästä on tarkoitus tehdä tieteellistä tutkimusta, niin tästä pitää tehdä samalla todella jatkuvaa monipuolista lapsivaikutusten arviointia. Lapsivaikutusten arvioinnissa on monipuolisin metodein selvitettävä kaikkien kokeiluun osallistuneiden lasten mielipiteitä ja otettava ne huomioon sekä kokeilun aikana että sen jälkeen tehtävässä päätöksenteossa. Lasten osallisuuden mahdollistaminen on keskeinen osa lapsen oikeuksien ja lapsen edun toteutumisen varmistamista.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan seurantatutkimuksesta tehdään eettinen ennakkoarviointi, kuten tutkimuksen hyviin käytäntöihin kuuluu.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 149/2020 sisältyvän toisen lakiehdotuksen ja että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen 149/2020 sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen.

Tähän mietintöön sisältyy hylkäysehdotuksen sisältävä vastalause. — Kiitos.

16.26 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kuten sivistysvaliokunnan puheenjohtajamme Risikko tässä totesi, niin tähän lakiesitykseen suhtauduttiin valiokunnassa hyvin myönteisesti. Esiopetuksella on pitkä historia, ja kokeilu, johon Risikkokin viittasi Sipilän hallituksen ajalta, toi meille myönteisiä tuloksia.

Perusopetuslaki velvoittaa lasta osallistumaan vuoden kestäväan esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Tavoitteena on edistää yhteistyössä huoltajien kanssa lasten kehitys- ja oppimisen edellytyksiä sekä vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla.

Tämä kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu järjestetään kahdelle ikäluokalle. Kokeilua seurataan ja arvioidaan, ja kuten sivistysvaliokunta toteaa, tulee tehdä lapsivaikutusten arviointia. Hankkeeseen on varattu 30 miljoonaa euroa ja siinä tavoitellaan sitä, että siihen osallistuisi noin 10 000 lasta.

Tavoitteet ovat hyviä: koulutuksellinen tasa-arvo, sen lisääminen ja osallistumisasteen nostaminen. Suunnitelmalliseen kasvatukseen ja opetustoimintaan osallistuminen tasaa lasten oppimiseroja, mikä on hyvä tilanne koulupolun alussa. Lapset saadaan tarvittaessa nopeammin tuen piiriin. Syntyy selkeä jatkumo perusopetukseen, ja se tuki, kolmiportainen tuki, jota perusopetuksessa toteutetaan, tulee saadaan myöskin tähän kokeiluun selkeästi mukaan. Mukana on myös erilaisten palvelun järjestämistapojen ja huoltajien palveluvaihtojen tarkastelua sekä varhaisten perustaitojen oppimisen parantamista. Kaikki tämä edistää lapsen kehityksen ja oppimisen edellytyksiä, vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja, tervettä itsetuntoa, kun lapset saavat leikkiä ja saavat myönteisiä oppimisen kokemuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 154/2020 vp

Kun kehitämme varhaiskasvatusta, esiopetusta ja perusopetusta kokonaisuutena, tarvitsemme tutkittua tietoa tulevaisuuden suuntaviivojen luomiseksi. Kokeilua varten perustetaan Opetushallituksen hallinnoima kokeilurekisteri, johon koe- ja verrokkiryhmän lasten tiedot tallennetaan. Seurantatutkimuksella tutkitaan järjestelyjä, osallistumisen astetta ja käytäntöjä ja tehdään tutkimus vaikutuksista lasten perustaitoihin. On tärkeää, että saamme väliraportin ja seurantatutkimuksen päätöksentekomme tueksi.

Arvoisa puhemies! Lasten osallistumisen aste varhaiskasvatukseen on Suomessa selvästi pienempi kuin muissa Pohjoismaissa ja useissa OECD-maissa. THL:n tilastoraportin mukaan vuoden 2017 lopussa 5-vuotiaiden ikäluokasta 85 prosenttia osallistui varhaiskasvatukseen. Osallistumisen aste nousee kuitenkin merkittävästi, kun lapsi tulee esiopetusikään, sillä esiopetuksessa on noin 99 prosenttia 6-vuotiaiden ikäluokasta. Sivistysvaliokunta kannattaa toimia, joilla osallistumisen astetta varhaiskasvatuksessa voidaan nostaa nykyisestä.

Varhaisella varhaiskasvatukseen osallistumisella on tutkitusti myönteisiä vaikutuksia lasten oppimistuloksiin ensimmäisillä koululuokilla. Varhaiskasvatuksen merkityksen kasvu ja varhaiskasvatukseen osallistumisen yleistymisen ovatkin selkeitä kansainvälisiä kehityssuuntia. Varhaiskasvatusjärjestelmän mallit ovat kansainvälisesti moninaisia, yhtä hyväksi todettua mallia ei ole. Siksi ei ole valmiita ratkaisuja, jotka toimisivat meille esikuvana. Siksi tarvitaan kokeilua ja selkeää tutkimista ja arviointia, jotta osaamme tehdä viisaita päätöksiä lapsiystävällisen Suomen rakentamisessa.

16.32 Noora Koponen vihr: Arvoisa puhemies! Pieni lapsi iloitsee, kun saa mahdollisuuden oppia jotain uutta ja tuntee myös ylpeyttä osaamisestaan. Itseluottamus ja itsetunto kasvavat yhdessä lapsen osaamisen ja onnistumisten kanssa. Kun haluamme kasvattaa osaavia ja hyvinvoivia lapsia, meidän on syytä miettiä, mitkä tavat ovat hyviä ja innostavia tapoja oppia ja opettaa uutta. Oppimisen edellytykset on luotava mahdollisimman kantaviksi jo ennen kouluikää, ja siinä suomalaisessa kasvatus- ja koulutusjärjestelmässä on vielä kehitettävää.

Sivistysvaliokunta on nostanut mietinnössään esiin erityisesti varhaiskasvatuksen laadun kehittämisen tärkeyden. Lapsivaikutusten arviointi, opetussuunnitelmien laatiminen sekä laadukkaan tutkimustiedon tuottaminen kaksivuotisen varhaiskasvatuskokeilun rinnalla rakentavat tulevaisuutta varten tärkeää tietopohjaa.

Nykyisin jopa 20 prosenttia viisivuotiaista lapsista on kokonaan varhaiskasvatuksen ulkopuolella. Syytä tähän on useita, mutta kaikista niistä huolimatta lapsen oikeuden oppimiseen tulisi olla kaiken keskiössä. Varhaiskasvatuksen vahva ja laadukas pedagoginen osaaminen ja tuki tulisi hyödyntää entistä paremmin ja asettaa jokaisen lapsen ja perheen saataville.

Nyt kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun myötä noin 10 000 viisivuotiaista lasta pääsee kolmiportaisen tuen ja oppilashuollon piiriin. Se mahdollistaa tuen tarpeessa olevien lasten tunnistamisen nykyistä paremmin ja ennen kaikkea oikea-aikaisemmin. Ajoissa tehty tuen tarpeen määrittely sekä aloitettu oppimisen tuki tasoittavat myöhempiä oppimisen eroja tutkitusti. Tällä on merkittävä vaikutus myös lapsen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja minäkuvan kehitykseen. Mitä varhaisemmassa vaiheessa tunnistamme oppimisen haasteet, sitä helpompi meidän on niihin tarttua, ja mitä matalammiksi rakennamme koulupolun nivelvaiheet, sitä helpompi jokaisen lapsen on niitä kulkea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 154/2020 vp

Uudessa opetussuunnitelmassa keskiössä ovat lapset. Heitä opetetaan viisivuotiaiden kehitysvaiheet ymmärtäen turvallisessa oppimisympäristössä muun muassa laulun, leikin ja yhteisen toiminnan tukemana. Onni on oppia oppimisen iloa.

Arvoisa puhemies! Kaksivuotinen esikoulu on mahdollisuus. Voimme vahvemmin ka-ventaa oppimisen eroja, luoda koulutukseen tasa-arvoa sekä tukea kuntia varhaiskasvatuk-sen kehitystyössä. Tälle hallitukselle lapset ovat vahvuus, ja heihin haluamme panostaa.

16.35 Ari Koponen ps: Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisten eduskuntaryhmä katsoo, että kuntien haasteellinen henkilöstötilanne ja resurssit huomioiden uudistus voisi todennäköisesti vain entisestään pahentaa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen ongelmia eli liian suuria ryhmäkokoja, rauhatonta hoitoympäristöä ja opetuksen laatua. Samaan kiinni-tettiin huomiota myös lausuntopalautteessa. Tämän lisäksi lausuntojen antajat olivat huo-lissaan toimeenpanoon liittyvistä haasteista esimerkiksi kahden eri esiopetuksen opetus-suunnitelman ja erilaisten etuuksien ja kuntalisten kesken.

Tästä syystä tosiaan ehdotamme lakiehdotuksen hylkäämistä ja jäämme odottamaan ko-keilusta saatavaa tutkittua tietoa.

16.36 Marko Asell sd: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys, jossa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta sekä muutetta-vaksi varhaiskasvatustalakeja. Kokeilu toteutettaisiin vuosina 2021—2024. Kokeiluun osal-listuvat kunnat ja esiopetuksen toimipaikat valittaisiin satunnaisotantana. Kokeilun kohde-joukkoon kuuluisivat kokeilukuntien vuonna 2016—2017 syntyneet lapset. Kokeiluun osallistuisi noin 10 000 lasta. Hallituksen esityksen mukaan kokeilun tavoitteena on vah-vistaa koulutuksellista tasa-arvoa muun muassa lisäämällä 5-vuotiaiden lasten osallistu-mista suunnitelmalliseen kasvatus- ja opetustoimintaan, kehittää opetuksen laatua ja vai-kuttavuutta, selvittää esi- ja alkuopetuksen välisiä jatkumia, perheiden palveluvalintoja, kuntien toimintakäytäntöjä sekä saada tietoa kaksivuotisen esiopetuksen vaikutuksista las-ten kehitys- ja oppimisedellytyksiin, sosiaalisiin taitoihin ja terveen itsetunnon muodostu-miseen.

Esiopetuksen laajentaminen on linjassa sosiaalidemokraattien varhaiskasvatustavoittei-den kanssa. SDP haluaa parantaa varhaiskasvatuksen laatua ja nostaa varhaiskasvatukseen osallistumisen astetta. Lapsen edun lisäksi toimiva varhaiskasvatus on edellytys pienten lasten vanhemmille työn ja perhe-elämän sujuvalle yhteensovittamiselle. SDP:n pitem-män aikavälin tavoitteena on kaikille maksuton varhaiskasvatus. Varhaiskasvatus koostuu erottamattomasti leikin, hoivan, kasvatuksen ja opetuksen muodostamasta kokonaisuudesta. Lapsen yksilölliset tarpeet huomioon ottava varhaiskasvatus tarjoaa parhaat edellytyk-set tasapainoiselle kehitykselle.

Arvoisa puhemies! Suomen lasten varhaiskasvatukseen osallistuminen on eurooppalai-sittain tarkasteltuna alhaisella tasolla. Erityisesti maahanmuuttajataustaisten lasten kehi-tykselle varhaiskasvatuksella on ratkaiseva merkitys kielen oppimisessa, kotoutumisessa ja myöhemmässä koulumenestyksessä. Varhaiskasvatuksessa on Suomessa vuonna 2018 ollut noin 74 prosenttia väestön 1—6-vuotiaista lapsista. 5-vuotiaista lapsista 88,6 prosent-tia on osallistunut varhaiskasvatukseen. Suomessa lasten osallistumisaste varhaiskasvatuk-seen on selvästi pienempi kuin muissa Pohjoismaissa ja useimmissa OECD-maissa. Osal-listumisaste nousee kuitenkin merkittävästi, kun lapsi tulee esiopetusikänsä, sillä esiopetuk-nessa on noin 99 prosenttia 6-vuotiaiden ikäluokasta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 154/2020 vp

Arvoisa puhemies! Myös sivistysvaliokunta kannattaa toimia, joilla osallistumisastetta varhaiskasvatukseen voidaan nostaa nykyisestä. Varhaisella varhaiskasvatuksen aloittamisella on esimerkiksi tutkitusti myönteisiä vaikutuksia lasten oppimistuloksiin ensimmäisillä koululuokilla. Valiokunta toteaa myös, että selvityksen mukaan varhaiskasvatuksen maksuttomuus ei kuitenkaan yksinään riitä kannustimeksi osallistumisasteen nostamiseen, jos huoltajat kokevat tyytymättömyyttä varhaiskasvatuksen laatuun, jos esimerkiksi lapsiryhmät koetaan liian suuriksi tai henkilökunnassa on suurta vaihtuvuutta. Tämän vuoksi on tärkeää panostaa nimenomaan varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseen.

Tämä varhaiskasvatuksen tasa-arvo ja laatu on tärkeä seikka. Lasten oppimisvaikeuksiin ja käytöshäiriöihin pitää voida puuttua jo varhaiskasvatuksessa. Marinin hallituksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma ”Oikeus oppia” tuo resursseja laadukkaaseen toimintaan varhaiskasvatuksessa. On tärkeää, että ennalta ehkäisevä työ on todellakin ennalta ehkäisevää eikä korjaavaa, jota se valitettavan usein on, kun puhutaan esimerkiksi murrosiässä olevista yläkoululaisista. Silloin ollaan ongelmalapsien kanssa jo myöhässä, ja se on korjaavaa. Tämän takia on tärkeää, että varhaiskasvatukseen panostetaan, siellä voidaan lasten kasvua ja kehitystä tukea mahdollisimman laadukkaasti ja kattavasti.

Olisi myös vahvistettava moniammatillista yhteistyötä varhaiskasvatuksessa ja perhe-työssä. Siellä sosionomit ja muut lasten kanssa toimivat ammattilaiset kyllä näkevät, milloin jonkun lapsen ja erityisesti hänen perheensä tilanne on aiheuttamassa lapsen kehitykseen epätoivottuja vaikutuksia. Onko varhaiskasvatuksessa mahdollisuuksia riittävästi puuttua, ohjeistaa ja tukea perheitä, joissa selkeästi on ongelmia? Tätä asiaa pitää myös mielestäni arvioida entistä tarkemmin. Työkaluja pitää olla. Lastensuojeluilmoituksia voi tehdä, mutta onko sekin jo korjaavaa tukea? Pitäisi siis voida vahvistaa ajoissa perheille annettavaa tukea, neuvolatoimintaa ja muuta, joilla voidaan tunnistaa ne riskiolosuhteet, köyhyysongelmat, päihdeongelmat, mielenterveysongelmat ja niin edelleen, joita valitettavan paljon monissa lapsiperheissä esiintyy ja jotka haittaavat lapsen normaalia kehitystä.

16.41 Mikko Ollikainen r: Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Det är väldigt fint att vi har nu fått till behandling det här försöket till tvåårig förskoleundervisning. Jag minns då jag jobbade som kommundirektör, och en av förskolelärarna pratade om den här möjligheten till tvåårig förskoleundervisning. Jag var själv kanske lite skeptisk till den här möjligheten men — hon i det här fallet — tyckte att det här skulle vara väldigt bra med tanke på att det här glappet blir väldigt stort för dem som kanske inte varit med i dagisverksamheten eller i småbarnspedagogiken tidigare och kommer in senare. Då blir det ett kort ett år för att kunna lyckas med det här, och därför tyckte hon att den här tvååriga skulle vara väldigt bra så att man hinner i kapp.

Det här är en slags förlängning på lärstigen, men i början av den, och för min egen del och partiets del har vi stött det här varmt. Vi ser att det är bra för jämlikheten på sikt och har fördelar gällande baskunskaperna. Försöket är avsett för barn födda 2016 och 2017 och skulle omspänna åren 2021—2024. Kommunerna och verksamhetsställena som deltar i försöket väljs slumpmässigt, och här är det jätteviktigt att de som är med i det här får en bra information, och att också övriga får den korrekta informationen.

Målet är alltså att 10 000 barn ska omfattas av den här tvååriga förskoleundervisningen, och efter att vi har haft betänkandet i kulturutskottet så har skrivningar kring det här svenska... Möjligheten för att vara med i det här försöket på svenska är väldigt bra. Samma gäller också utländsk bakgrund, det är jätteviktigt att de är med, med tanke på integrationen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 154/2020 vp

För försöket utarbetas en egen läroplan, men också lokala läroplaner, och det är väldigt bra. Vi ska komma ihåg nu att även om att det talas om undervisning så är det frågan om att leken och sången ska vara viktig. Här är en viktig del det att man utvärderar det som man har kommit fram till. Man vill ju förstås se på språkkunskaper, sociala färdigheter och en sund självkänsla, att den är bra, och att det är bra för det psykiska välmåendet.

Arvoisa rouva puhemies! On mielestäni todella hienoa, että nyt tämä laajennetun kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu käynnistetään. Omasta ja puolueeni puolesta on todella hieno asia, että tuetaan tätä asiaa. Tämä on tasa-arvon kannalta hyvä asia, mutta uskon, että tämä on hyvä asia myös, kun mietitään lasten perustaitojen osaamista. Hienoa, että kerätään näitä taustatietoja ja vaikutuksia pitkässä juoksussa. Kiitoksia tästä.

16.44 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on täällä käsittelyssä sivistysvaliokunnan mietintö kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta varhaiskasvatuksessa, ja tässähän on sivistysvaliokunta saavuttanut melko laajan yksimielisyyden — ei ole täysin yksimielinen, siellä on vastalause, joka meille esitettiin, ja eriävä näkemys, että tämmöistä kokeilua ei tulisi toteuttaa, mutta muuten on löytynyt hallitus—oppositio-rajat ylittävää näkemystä, ja se on aina arvokasta, mielestäni, kun parlamentaarisesti pystytään toimimaan. Siitä kiitos kaikille sivistysvaliokunnassa vaikuttaneille.

Puhemies! Mielestäni tämä on kokeilemisen arvoinen asia. Paljon pienempiäkin ja merkityksellisempiäkin asioita on tässä maassa kokeiltu. Varmasti tässä saadaan nyt muutama vuoden aikana sellaista tietoa, jonka perusteella voidaan katsoa sitten myöhemmin, miten sitä koulunaloitusnivelevaihetta oikein pitää jatkossa rakentaa, miten esiopetus, peruskoulun aloittaminen ja varhaiskasvatus modernissa yhteiskunnassa tulevaisuudessa pitää pystyä rakentamaan.

Ylipäänsä, puhemies, me keskustan riveissä ajatteleme sillä tavalla, että kun jokainen ihminen on erilainen ja jokainen lapsi on erilainen, niin sellainen ajattelutapa, että lapsi on 6-vuotiaana oikein sopivan kypsä esiopetukseen ja 7-vuotiaana oikein sopivan kypsä peruskouluun, ei ole ihan nykyaikaista ajattelua. Eroja on paljon siinä nivelevaiheissa, ja me toivoisimme, että laajemminkin voisi tulla joustoa siihen koulunaloitukseen. Se on erittäin herkkä vaihe. Se esiopetuksen ja peruskoulun alkamisen vaihe on erittäin herkkä vaihe. Siinä voi tapahtua jo ensimmäinen iso jako. Siinä voi iso jako tapahtua niihin lapsiin, jotka pärjäävät, joista tulee hyviä ihmisiä, kunnon kansalaisia ja veronmaksajia, ja niihin, jotka putoavat jo siinä vaiheessa rattaista. Ja siksi varmasti, puhemies, tulevaisuuden pitäisi olla sen tyyppinen, että meillä olisi sellainen liukuma ehkäpä sieltä 5 vuodesta 8 vuoteen, jossa joustavasti lapsen ominaisuuksien ja taustan mukaan voisi sen esiopetuksen ja koulunkäynnin aloittaa. Vähän tällainen pienten lasten koulu.

Lisäksi, puhemies, totean sen, että on ihan perusteltua tällaisia isoja koulutuksen uudistuksia aloittaa kokeiluina. Niin myös 1960-luvulla peruskoulu lähti liikkeelle kokeiluna useissa kaupungeissa ja sitten vaiheittain, vyöhykkeittäin toteutettiin lopullisesti.

Hieman, puhemies, ihmettelen tätä perussuomalaisten vastalauseetta. On hyvä, että perussuomalaisilla on huolta kuntataloudesta, mutta ajattelu siitä, että tämä kokeilu on kuitenkin sitten vakituinen, ja ajatuksen tyrmääminen, on erikoista, mutta se edustaa mielestäni, puhemies, sitä perussuomalaisten laajempaa linjanmuutosta, jossa nämä pienen ihmisen asiat, sosiaaliset, sivistykselliset asiat on haudattu ja linja on entistä kovempi ja entistä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 154/2020 vp

nuivempi, ja se sellainen pienen ihmisen, köyhän ihmisen puolella oleminen on pudonnut sieltä repertuaarista täysin pois.

16.47 **Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Täällä todella käsitellään tätä kaksivuotisen esiopetuksen kokeilua ja siihen liittyvää varhaiskasvatuslain muutosta. Meillä oli erinomaisen hyvä keskustelu tuolla valiokunnassa. Tässä äsken edustaja Kurvinen viittasikin siihen ja kiitteli hyvästä yhteistyöstä hallituksen ja opposition välillä. No, minulle tässä ei ole mitään ongelmaa, koska tähän on kokoomuksen pitkäaikainen tavoite, että meillä olisi kaksivuotinen esiopetus.

Miksi me olemme olleet tätä mieltä jo vaikka kuinka kauan? Otetaan esimerkiksi taloustieteilijä Heckman, amerikkalainen talousnobelisti. Kun häneltä kerran kysyttiin, mihin hän satsaisi, jos olisi joku määrätty määrä rahaa, niin hän sanoi, että varhaisiin vuosiin. Meillä on nimenomaan valtavan tärkeä ja vahva varhaiskasvatus ollut Suomessa jo pidemmän aikaa, mutta se kattavuus ei ole niin suuri kuin meillä voisi olla, ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste on pienempi kuin Pohjoismaissa ja useimmissa OECD-maissa. Varhaiskasvatuksen laatuhan on tietysti se a ja o, ja meillä on se hyvä puoli, että Suomessa on kehitetty tätä educare-mallia, eli se vaihtelee yksilöllisesti sen lapsen tarpeiden mukaan. Toinen lapsi tarvitsee hoitoa ja hoivaa ja sitten taas toinen enemmän sitä kasvatusta, ja se voidaan sitten räätälöidä lapsen tarpeiden mukaan päivän mittaan, kun meillä on ammattitaitoinen henkilöstö siellä. Ja mikään päivä ei ole samanlainen, senhän me varmasti ymmärrämme.

Kaksivuotinen esiopetus — miksi se on tässä niin tärkeää? Yksi syy on se, että meillä joka kahdeksas oppilas päättää peruskoulun tällä hetkellä ilman niitä perustaitoja. Siellä on joko kirjoitustaito, lukutaito tai laskemistaito ongelmana. Siitä syystä me haluamme, että tämä vahvistaa sitä koulupolkua. Täällä mietinnössä puhutaan yhtenäisemmästä oppimisen polusta, ja sitähan me tässä nimenomaan tavoittelemme, että ne nivelvaiheet, ne siirtymävaiheet, olisivat saattaen vaihdettuina ja nimenomaan yksilöllisinä. Perusopetushan vaatisi nyt sen vahvistamisen, eli meillä ei ole pitkään aikaan itse asiassa mietitty kunnolla sitä, mitä pitää nyt peruskoulun tehdä. Peruskoulua on pidetty valtavan hyvänä, ja sitähan se onkin, mutta sehän on pitkälti sen varassa, että meillä on niin ammattitaitoinen henkilöstö ja opettajakunta. Tärkeää on se, että me pistämme nyt katseen myös perusopetukseen tulevaisuudessa, luomme yhteneväisemmän ja eheämmän koulupolun ja että se perusopetus on joustava ja yksilöllinen ja todella niitä yksilöllisiä vaihtoehtoja on mahdollista lapsen kehityskulun mukaisesti tehdä. — Kiitos.

16.50 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Näin kokeiluparuskoulun kasvattina täytyy sanoa, että kokeileminen on aina kokeilemisen arvoista. [Naurua — Antti Kurvinen: Kokeilut tuottavat hyviä tuloksia!] Minun mielestäni, jos tämä on ollut jo kokoomuksen tavoitteena, niin oikein hyvä, että se nyt ilmenee myös tässä, että me yhdessä teemme politiikkaa yli oppositio—hallitus-ajan.

Hieman kyllä hämmästelen myös — tai en hieman — että nyt perussuomalaiset luulevat, että nyt tulevat heinäsiirkat ja vedenpaisumus, jos kaksivuotisesti kokeillaan. Uskoisin, että kun tehdään oppositiopolitiikkaa, niin sitä täytyy tehdä, mutta ehkä pitäisi kuitenkin katsoa, missä se on sellaista, että siitä on niin paljon jotakin haittaa, että sitä kannattaa periaatteesta vastustaa. Nyt ollaan tekemässä kokeilua, ja olen ehdottomasti sitä mieltä, että näin pitää ollakin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 154/2020 vp

Omana toivomukseni tietysti voisi olla, että me olisimme niin edistyksellisiä, että täällä jo sitten mahdollistettaisiin näiden 5-vuotiaidenkin osalta jo kielikylypyjä. Tässä kovasti tuotiin sitä esille, että näitten maahanmuuttajien kielellinen oppiminen on hyvä aloittaa jo sieltä. Mutta uskoisin kyllä, että tämä olisi tällaisille kantasuomalaisille, oppimisvaikeuksissa oleville pienille vekaraille erittäin hyvä alku päästä kiinni siihen vieraan kielen aistimaailmaan ja sitä kautta sitä omaksua, koska kyllä leikkien ja laulaen ihmisen kehittyminen on kaikkein parasta silloin, kun se yhdessä tehdään, on yhteinen kieli ja se on se lasten leikin kieli, jota sitten aikuiset vievät.

Täällä edustaja Asell otti hyvin esille sen, että välineitä pitää edelleen kehittää, ja tämän neuvolatoiminnan kehittämisen. Ja tässä taas on toistettava, mitä positiivisia kaikuja onkaan tästä Imatran mallista tullut — niitä pitäisi vain enemmän ja enemmän ottaa ja levittää.

Minun mielestäni tämä varhaiskasvatuksen laatu on varmasti kaikkein suurimmassa keskiössä, ja sitä pitää edelleen kehittää niin, että varhaiskasvatusta antavat tahot tekevät ensinnäkin, totta kai, poikkiammattillisesti yhteistyötä ja nimenomaan tässä neuvolatoiminnan suhteen, mutta myös niin, että meillä on osaavaa henkilöstöä siellä varhaiskasvatuksen piirissä, jotka aistivat jo siinä vaiheessa sitä, mitä tässä edustaja Kurvinenkin toi esille, että niitä kehityskaaren vaikeuksia pystytään jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ennakkoimaan. Se olisi hyvä, ja toivotaan, että kun tämä kokeilu nyt toteutetaan, niin sitten voidaan niitä tuloksia vertailla ja sen kautta kehittää tätä koko oppimisjärjestelmää.

16.53 Inka Hopsu vihr: Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelman tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa kaikilla koulutusasteilla. Osallisuusasteen nostamisen tarkoituksena on kaventaa lasten välisiä oppimiseroja ja lisätä koulutuksellista tasa-arvoa. Yhtenä keinona tämän tavoitteen toteuttamiseksi on varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osallistumisasteen nosto ja esiopetuksen kehittäminen.

Alle kouluikäisiä lapsia hoidetaan Suomessa yhä hyvin pitkään kotona. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on eurooppalaisessa vertailussakin varsin heikkoa. Suomessa varhaiskasvatukseen osallistuminen on ollut viimeisten vuosien aikana selvästi muita Pohjoismaita alhaisempaa ja jää OECD-maiden keskiarvon alle. Tämä siitäkkin huolimatta, että useat tutkimukset ovat osoittaneet varhaiskasvatuksen merkityksen lasten kasvuun ja oppimiselle ja myöhemmälle menestykselle.

Kaksivuotinen esikoulu mahdollistaakin eri taustoista tuleville lapsille tasa-arvoisemman polun peruskouluun. Maksuton, kaikille kuuluva esiopetus antaa sen piirissä oleville lapsille tarvitsemansa oppimisen tuen. Tämä on ensiarvoisen tärkeää vaiheessa, jolloin lasten kehitys vaihtelee huomattavasti yksilötasolla. Tutkimukset ovat osoittaneet, että lasten erot peruskoulun alkuvaiheessa voivat olla suuria, jopa vuosien tasoeroja. Kielitaito, lukutaito, ryhmässä toimimisen taito, huolehtiminen omista tavaroista, aikatauluista ja niin edelleen vaihtelevat koulutulokkailla paljon, ja on tärkeää, että esiopetus- ja alkuopetusvuosina voidaan tarjota joka lapselle mielekästä opetusta taitotasosta riippumatta.

Varhaiskasvatuksen osalta on tehty myös aikaisemmin valtakunnallisia kokeiluja. Vuosien 2018—2020 aikana hallitus toteutti 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun, jonka tuloksia Kansallisen koulutuksen arviointikeskus Karvi on arvioinut erityisesti maksuttomuuden näkökulmasta. Arvioiden mukaan 5-vuotiaiden osallistuminen varhaiskasvatukseen lisääntyi enemmän kokeilu- kuin vertailukunnissa. Maksuttomuuden lisäksi osallistumisasteen nousua voi selittää kokeilukuntien tehostunut palveluohjaus sekä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 154/2020 vp

kunnan varhaiskasvatusmyönteinen ilmapiiri. Haluan huomioda, että palveluohjauksen onnistumisen merkitys on todella ratkaisevaa siinä, minkälainen koulu- ja varhaiskasvatuspolku lapsille muodostuu.

Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys koskee maksutonta kaksivuotista esiopetusta, jota pääsee kokeilemaan ensi syksystä alkaen 10 000 lasta eri puolilla Suomea. Kokeilusta on päätetty jo osana hallitusohjelmaa, ja se on ollut vihreille erittäin tärkeä tavoite. Kannustankin mahdollisimman useita kuntia hakemaan mukaan kokeiluun, ja toivon jatkuvuutta kunnille, jotka olivat jo tässä ensimmäisessä kokeilussa mukana.

16.57 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Erittäin tärkeä ja erittäin hyvä esitys, ja hienoa nähdä, että näin suuri enemmistö tästä salista on sen takana.

Tässähän asiaa on paljon myöskin tutkittu jo pienellä aikaa. Vaikka tämä kokeilu tässä vaiheessa on, niin meillä näkyy kyllä kulttuurien ero vielä tuolla esiopetuksen ja peruskoulun välillä. Esimerkiksi entinen kollegani, kun tästä asiasta teki väitöskirjatutkimusta, huomasi, että tämmöinen yhtenäinen toimintakulttuuri ei synny itsestään, ja erityisesti valta-asetelmat näkyvät siellä, esimerkiksi miten esiopettajien resursseja, sitä ammattitaitoa jätetään ottamatta huomioon, kun mietitään yhteistyössä tämän koko kentän kehittämistä sieltä varhaisista vuosista aina eteenpäin peruskouluun ja siitä ylöspäin. Meidänhän pitää pystyä luomaan entistä parempia kanavia, joissa sekä esiopettajat, luokanopettajat että erityisopettajat, erityisluokanopettajat yhteistyössä moniammatillisesti suunnittelevat lasten tarpeista lähteviä oppimisen käytäntöjä. Enkä nyt puhu ainoastaan tasan tarkkaan kirjaoppimisesta, vaan kaikesta siitä, mitä siihen ketjuun kuuluu, jo kun puhutaan esiopetuksesta ja myöskin varhaiskasvatuksesta osana sitä.

Mutta kyllä myös haluan kysymyksen osoittaa perussuomalaisille, niin kuin täällä muutama muukin edustaja. En tiedä tasan tarkkaan, onko tässä nyt ongelmana ainoastaan se korkea hinta tai periaatteellinen vastustus sille, että tämä tehdään kunnille, vaikkakin se nyt sitten korvataan heille, vai kokevatko nyt perussuomalaiset, että tämä eriarvoisuus, jota tässä tulee, kun kaikki eivät ole mukana kokeilussa, muodostuu niin suureksi, että ei sitä pitäisi toteuttaa, eli ne lapset, jotka eivät tässä olisi mukana, jäisivät paitsi jostain niin isosta asiasta, joka teidän mielestänne ei anna silloin tilaa tälle kokeilulle ja niille mahdollisille hyvillä tuloksille, joita tässä voitaisiin saavuttaa. Vai onko tämä teidän mielestänne juuri sitä teidän puheenjohtajanne Halla-ahon mainitsemaa kepulaista tukipolitiikkaa, jossa panostetaan kuntiin, koulutukseen, oppimiseen ja varhaiskasvatukseen?

16.59 Mikko Ollikainen r: Ärade fru talman, arvoisa rouva puhemies! Aamulla ennen tänne tuloa vein viisivuotiaani lastentarhaan, tai päiväkotiin, ja lastentarhanopettaja sitten kysäisi ennen kuin hyppäsin autoon, että mitäs teillä tänään on agendalla, niin totesin, että muun muassa tämä kokeilu meillä on nyt sitten tänään asialistalla, ja hän vahvasti tuki tätä kaksivuotista kokeilua. Hän on kokenut lastentarhanopettaja, joka tietää tasan tarkkaan, että osaamistaso vaihtelee ja just tämä nivelvaihe on sellainen, että joillekin sopii, joillekin ei yksivuotinen esikoulu ja se sitten taas ehkä joillekin vaatii sen kaksivuotisen esiopetuksen, ja hän tuki tätä kokeilua lämpimästi.

Edustaja Ovaska minun mielestäni hienosti nosti esille just tätä nivelvaihetta ja sitä yhteistyötä eri toimijoiden välillä, ja se on todella tärkeää, mutta osajien puutteestakin on puhuttu aikaisemmin, elikkä siitä, että löytyy tarpeeksi esikoulunopettajia, ja heitähän nyt, kuten myös mainittiin meidän mietinnössämme, koulutetaan lisää, ja se on todella tärkeää,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 154/2020 vp

koska on mielestäni tärkeää, että varhaiskasvatuksen osallistumisastetta korotetaan, koska perustaitoja tarvitaan, että osataan lukea, kirjoittaa ja sitten toki laskeakin.

I de kommuner som nu deltar i det här försöket är ju en grej som är väldigt bra den att man ersätts med statsunderstöd enligt antalet barn som deltar i den här tvååriga förskoleundervisningen med de tilläggskostnader som det här orsakar. Också av den orsaken lönar det sig att vara med i den här helheten. — Tack, kiitos.

17.01 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Haluan vastata keskustan ryhmäpuheenjohtajalle perussuomalaisten joistakin muuttuneista ajatuksista. No, en tiedä, jos viittaatte puheenjohtaja Soiniin, niin hänellä todella oli vähän epäselvä se linja, eli meillä oli esimerkiksi maahanmuuttokriittisyys mukana puolueohjelmissa vuosikausia ja hän ei yksinkertaisesti ministerinä sitä linjaa halunnut noudattaa. Meidän puolueemme, jossa kaikki jäsenet saavat äänestää, halusi vaihtaa puheenjohtajaa, ja linja piti selkeyttää. Me olemme erittäin vahvasti puolustaneet meidän vaihtoehtobudjeteissamme, puheissamme ja esityksissämme sitä, että asumisen hintaa tulee laskea, samoin liikkumista tulee helpottaa.

Tiedätte varsin hyvin, että täällä on suunnitteilla tietulleja ja polttoaineveron korotus on olemassa. Ihmisillä on tulevaisuudenpelkoa siitä, voivatko he asua joka puolella Suomessa ja voiko edelleen kulkea autolla. Olemme kuulleet teidän hallituspuolue vihreiden puheita siitä, kuinka voisimme enemmän kävellä ja pyöräillä. Ihan kiva asiahan se silloin on, kun kaikki on lähellä, mutta itsekin kun olen Hyvinkäällä ja asun kylillä, niin tiedän, että se on oikeasti vain mahdotonta kuljettaa lapsia ja tavaroita sieltä lumihangon keskeltä ilman autoa, eli realismi puuttuu.

Olemme myöskin tänään julkaisseet vaihtoehtobudjetin, jossa olemme esittäneet leikkauksia toissijaisiin menoihin ja haluamme esimerkiksi keventää ansiotuloöverotusta. Me haluamme nimenomaan laittaa paukut suomalaisiin ihmisiin. Meidät on valittu tänne suomalaisten etujen ajajiksi, ja en kyllä mitenkään allekirjoita sitä, että meidän politiikkamme unohtaisi pienen tai yhtään isomman ihmisen — miten sen nyt haluaa mitata, leveys- vai pituussuunnassa. Mutta joka tapauksessa ajamme hyvin arkisia ja jokaista ihmistä koskettavia asioita. Jos teillä on jonkinlainen some- tai mediasota nyt meidän puheenjohtajamme Halla-ahon kanssa, niin olkoon näin. Meillä on vaihtoehtobudjetin käsittely pian, ja siellä varmasti pääsette hänen kanssaan debatoimaan. Minä vastaisin tähän, että en kyllä tunnista tätä, että me emme ajaisi jokaisen ihmisen etua, sillä jokaisen ihmisen etu on se, että hänelle jää riittävästi rahaa elämiseen ja että kustannukset eivät nouse liikaa. Ja jos se on huonoa politiikkaa keskustan mielestä, niin sitten se on teidän mielestänne huonoa politiikkaa. Meistä se on hyvää.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä kohtaa haluan huomauttaa, että tässä keskustellaan hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta ja varhaiskasvatustilain muuttamisesta. Toivon tähän kohtaan, että ruvetaan tätä kohti menemään.

17.04 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! — Palaamme ruotuun.

Esiopetuksella on vahvat juuret. Varhaisimpia muotoja löytyy ihan 1800-luvun ajalta: muutamiin kaupunkeihin syntyi pienten lasten kouluja. Nämä pienten lasten koulut olivat kouluopetuksen ja päivähoidon välimuotoja, joissa lapset saivat olla, kun vanhemmat olivat töissä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 154/2020 vp

Täällä on ollut hyvää keskustelua siitä, että meillä on tavoitteena tällainen eheä ja yhtenäinen koulupolku, niin kuin edustaja Risikko tuossa hienosti totesi, ja tämän eheän ja yhtenäisen koulupolun varrella jokaisen lapsen tulisi voida löytää vahvuutensa.

Edustaja Risikko, nostitte esille myöskin tämän saattaen vaihtamisen. Sitä tarvitaan koko koulupolun jokaisessa nivelvaiheessa, ja siitä on pohjimmiltaan kysymys myöskin oppivelvollisuuden laajentamisessa, kun haluamme pitää nämä lapset, joille luodaan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa hyvät perustat ja perustaidot, annetaan riittävä tuki, ihan täysi-ikäisyyteen saakka mukana. Annetaan ohjausta ja tukea tarpeen mukaan, sitä me tarvitsemme koko koulupolun varrella.

Edustaja Myllykoski, nostitte esille osaavan henkilöstön. Se on tärkeä asia. Edustaja Ovaskakin puhui tästä työnjaosta ja vastuunjaosta siellä varhaiskasvatuksessa, siinä on kehittämistä. Iloitsen siitä, että olemme saaneet alalle uusia aloituspaikkoja, jotta tulevina vuosina riittää osaajia tähän arvokkaaseen työhön.

On hyvä, että kun kokeilemme nyt kaksivuotista esiopetusta, erilaisten perheitten tarpeet otetaan huomioon. Tarvitaan myöskin osa-aikaista varhaiskasvatusta esimerkiksi monilapsisissa perheissä, joissa joka tapauksessa jompikumpi vanhempi on kotona.

Kannustan omalta osaltani kuntia lähtemään tähän esiopetuskokeiluun mukaan.

17.06 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Vielä haluan nostaa esiin toiveen, että kunnissa kiinnitetään suurta huomiota myös pienten lasten nivelvaiheisiin. Isoissa kasvukaupungeissa on tuttu haaste, että varhaiskasvatuksen paikka ei löydy aivan siitä kodin läheltä. Se viereisin päiväkotito on usein täynnä. Esiopetuspaikka taas saattaa sijaita toisessa päiväkodissa tai toisessa koulussa, ja lapsi joutuu tässä kohtaa vaihtamaan paikkaa. Koulu ja ykkösluokka ja uudet opettajat saattavat sitten löytyä vielä kolmannelta paikasta. 6–7-vuotias lapsi voi tässä vaiheessa olla tilakysymysten johdosta vaihtanut omalla koulu- tai varhaiskasvatuspolullaan jo kolmeen eri ryhmään, eri aikuisten luo ja eri rakennukseen.

Varhaiskasvatuksen laatua ja koulutuksen laatua on myös se, että tällaisia liikoja vaihdoksia pystytään välttämään. Sitä voidaan ratkoa esiopetuksen sijainnilla koulussa tai päiväkodissa, oppilaaksiottoalueilla ja oppilaaksioton ajankohdalla. Myös hyvillä nivelvaiheen käytännöillä, kuten siirtokeskusteluilla, tutustumiskäynneillä, helpotetaan näitä vaihdoksia, mutta myös huolehtimalla siitä, että kasvukaupungeissa on resursseja investoida päiväkotitarpeeseen ja kouluihin, niin että palvelut löytyisivät läheltä ja näiltä vaihdoksilta pystyttäisiin välttämään.

Ne varhaiskasvatuksen ja alakoulun palvelut voivat tosiaan, edustaja Meri, olla toivotavasti pyörä- ja kävelymatkan päässä, ja iso merkitys olisi jo sillä, että näistä alle kahden kilometrin automatkoista päästäisiin eroon. [Leena Meren välihuuto] Sen kuitenkin tunnistaa jokainen äiti tai isä, että kauppakassit ovat painavia ja vaunujen renkaissa pyörii loska.

Mutta juuri sen takia, että perheet ovat usein kuormittuneita, on tärkeätä, että meillä on niitä varhaiskasvatuksen osaavia henkilöitä, ja on hienoa, että tämä hallitus on huomionnut sen paikkatarpeen ja koulutusmäärien lisäämisen.

17.09 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä käsitellään esiopetuksen laajentamista kaksivuotiseksi, ja se on tietysti pääasia. Mutta kyllähän tässä heijastuu, kun tässä edustaja Meri käytti puheenvuoron ja kommentoi omaa puhettani, minun mielestäni se, että tähän on löytynyt laaja yksimielisyys, mutta perussuomalaisen mielestä rahaa ei kannata käyttää siihen, että selvitetään, miten varhaiskasvatus ja esiopetus voisi olla sopivam-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 154/2020 vp

paa erilaisille lapsille — etenkin niille lapsille, joilla on ehkä vähän heikommat lähtökohdat syystä tai toisesta, omista ominaisuuksistaan, perheen taustasta johtuen tai muuten — niin että heille tulee tämmöisiä mahdollisuuksia lisää, vaan se katsotaan turhaksi rahanmenoksi.

Minusta on paikallaan kysyä, onko tämä nyt sitä pitkää linjaa, missä perussuomalaiset ovat unohtamassa sen tasa-arvonäkökulman. Minun mielestäni paljonkaan teidän poliitikassanne ei enää kyllä näy yhteiskunnallisen tasa-arvon hakeminen — pienituloisille ihmisille tasa-arvon hakeminen, maaseudulla asuville ihmisille tasa-arvon hakeminen ja tämmöiset pehmeämmät arvot. Te olette menneet kokoomuksesta oikealta ohi, ja tuo maahanmuuttohan siellä nousi taas esille ja Soinin maahanmuuttokannat, jotka eivät minua kiinnostane. Maahanmuuttopolitiikka on minusta paljon vähemmän kiinnostavaa, puhemies, kuin vaikka tämä varhaiskasvatusasia.

Minusta tämä vastalause, se, että perussuomalaiset eivät halua kokeilla pienille lapsille tällaista joustavampaa mallia, on esimerkki siitä, että te ajatte kovaa politiikkaa. Se on tullut tässä pitkin syksyä esille, tämä teidän kova poliittinen linjanne. Te olitte valmiita leikkaamaan kotihoidon tukea, tuossa kun välikysymyskeskustelua käytiin, olitte sen takana. Työttömiin suhtaudutte erittäin nuivasti, ja nythän tällä viikolla tai viikonloppuna tuli jälleen kerran teidän puheenjohtajaltanne Halla-aholta esille se, että teidän mielestänne pienet kunnat ja maaseutu eivät tarvitse tukiaisia. Minusta tämä on linjanmuutos. Joskus historiassa, muistelen, perussuomalaiset pyrkivät heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä autamaan.

17.11 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Jatkan tästä edustaja Kurvisen aloittamasta aiheesta, koska juuri näin koen, että erityisesti tämä kokeilukin auttaa paljon erilaisia kuntia, ei vain ainoastaan suuria kaupunkeja, vaan myöskin syrjäisempiä seutuja, jotka voivat hakeutua näihin kokeiluihin ja sitä kautta nostaa sitä osaamistasoa myöhemmin. En tarkoita, että se varhaiskasvatus on mitään koulunkäyntiä, mutta meillä tässä maassa on tällä hetkellä alueellinen eriarvoisuus näissä kysymyksissä, ja se näkyy myöskin lasten ja nuorten myöhemmissä vaiheissa.

Edustaja Meri ei kyennyt vastaamaan ryhmämme puheenjohtajan esittämiin kysymyksiin vaan muisteli lähinnä menneisyyttä ja kipeitä kokemuksia historiasta omilta ryhmän varapuheenjohtaja-ajoiltaan. Me toisin taas haluamme puhua tulevaisuudesta ja nimenomaan siitä, millä laadulla ja tasa-arvoa lisätään niin varhaiskasvatuksessa kuin koulussa, miten tämä Oikeus oppia -kehittämishjelma saatetaan loppuun. Hallitus panostaa siihen äärettömän paljon tällä kaudella. Me keräämme huoltajien kokemuksia, huolehdimme siitä, että ammattikasvattajien tuki saadaan moniammatillisesti tähän kokonaisuuteen, ja ennen kaikkea katsomme sen, että koulupolun joustavuudesta sieltä varhaisista vuosista aina loppuun asti huolehditaan. Eli nyt kokeillaan, ja katsotaan sitten tulokset.

Aivan loppuun haluan kiittää valiokunnan puheenjohtajaa. Meillä on erimielisyyksiä oppivelvollisuudesta, mutta tämä paketti, mitä nyt täällä katsotaan varhaisista vuosista perusopetukseen, on tärkeä. Mielestäni se on tärkeimpiä asioita, ja me tietysti hallituksena ajattelemmekin tätä koko polkua aina sieltä varhaisista vuosista sinne elämään. — Kiitos.

17.12 Ari Koponen ps: Arvoisa rouva puhemies! Pakko kommentoida tähän edustaja Kurviselle siitä, että emme olisi heikompien puolella. Te istutte hallituksessa, joka nostaa polttoaineveroa, vähentää kotitalousvähennystä, lupasi vappusatasen. Jos miettii näitten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 154/2020 vp

yhteenlaskettua summaa vanhuksille, niin se on kyllä aika toksinen trio. Sitten sanotte, että te teette koulutuksen kunnianpalautusta, mutta esimerkiksi lukiokoulutuksessa on 100 miljoonan euron vaje. Eli siinä pähkinää purtavaksi.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 149/2020 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.